Ímac Xiom
Sèllav Évilo

Déu en les petites coses

A manera de joc per a aprofundir en l'espiritualitat

Com que l'edició d'aquest llibre és particular, sota cap concepte no es pot posar a la venda

Catalunya, 2016

Ímac Xiom (escriptura)
Sèllav Évilo (disseny de la coberta i maquetació)

Déu en les petites coses

(A manera de joc per a aprofundir en l'espiritualitat)

Í N D E X

		Pàgina
Introducció		**7**
PART I (Relats)		**13**
Núm. 1	**Crec, crec, catacrec, catacrec, crec, crec**	**15**
“ 2	**Petites o grans coses?**	**18**
“ 3	**El voluntariat**	**21**
“ 4	**El Moncho**	**25**
“ 5	**Un somriure, si us plau**	**28**
“ 6	**Donació de sang**	**31**
“ 7	**La portera amable**	**34**
“ 8	**A punt d’entrar al quiròfan**	**37**
“ 9	**Contrastos**	**39**
“ 10	**La cuidadora gentil**	**41**
“ 11	**Veïns**	**43**
“ 12	**El pessebre de Nadal**	**46**

PART II (Dinàmica del joc) **49**

Participant A (la mestra) **54**
“ B (la metgessa) **57**
“ C (el panxacontenta) **60**
“ D (el gai) **63**
“ E (el místic) **66**
“ F (la mestressa de casa) **72**

Epíleg **75**

INTRODUCCIÓ

Descobrir Déu en els fets aparentment insignificants o quotidians no acostuma a ser fàcil. És lògic que captivi més contemplar el firmament estelat que no pas el tarannà d'una formiga. I, no obstant això, la seva presència existeix igualment tant en un cas com en l'altre. Però per a apreciar el valor de la senzillesa i ser conscients de la mà de Déu en tot allò que ens envolta, cal una especial finor d'esperit, no poca sensibilitat i dur a terme un exercici d'observació força acurat. De la mateixa manera –sembla com si Déu algunes vegades talment s'amagués– tot i ser ben cert que Ell es troba sempre en la grandesa de l'ésser humà, és difícil reconèixer-lo en les seves misèries, disposat tothora al perdó.

A la majoria de nosaltres ens agradaria no deixar aquest món si fa no fa com l'hem trobat, sinó tot al contrari: desitjaríem ajudar a pal·liar-ne la fam, a eradicar malalties, a aturar les guerres, a eliminar les injustícies i la crueltat. Tot i això, molt probablement ens haurem de conformar a protagonitzar petites coses o a

saber-ne apreciar la bondat. I gràcies! Tanmateix, no oblidem que moltes petites coses poden arribar a configurar-ne una de gran. També cal saber que una cosa molt petita –com ara una llavor– pot esdevenir un arbre gegantí i fins i tot fruitar.

Al llarg d'aquest llibre trobareu unes breus històries –el nombre de les quals podria ser infinit–, escrites en primera persona, els protagonistes de les quals són reals però anònims. Per això mateix no hi figura cap mena de presentació. Quant als fets relatats són absolutament verídics, encara que a vegades no ho sembli, és a dir, algú els ha viscut o n'ha estat testimoni. L'objectiu de la seva exposició és doble: per una part aspira a estimular la percepció del lector perquè, també ell, aprengui a descobrir Déu precisament en les petites coses que dèiem en el paràgraf anterior. Per l'altra, es proposa una mena de joc que pot dur a terme un grup de persones disposades a enriquir-se mútuament en el camp de l'espiritualitat. En la segona part del llibre hi ha un exemple, a tall de suggeriment, de la dinàmica a seguir.

I una darrera observació, si se'm permet: desconfieu d'aquell que us digui que ha aconseguit definitivament copsar Déu en les petites coses, perquè això equivaldria a dir que viu constantment conscient de la seva presència. I aquesta consciència –com la felicitat– crec

que no pot ser mai un estat, sinó un procés, un camí costerut que cal fer, dia a dia, humilment, com a pelegrins que som tots en aquest món.

PART I

(Relats)

RELAT NÚM. 1

Crec, crec, catacrec, catacrec, crec, crec

He estat un passejant assidu de la Rambla de Barcelona del segle passat, quan encara s'hi podia circular amb una certa tranquil·litat, i un diumenge al matí anava observant encuriosit les anomenades «estàtues humanes» que a banda i banda del passeig representaven les imitacions i les creacions més inversemblants que un es pugui imaginar. Des de figurants caracteritzats de *cowboys* o indis americans, passant per l'Alícia al país de les meravelles fins a esquelets motoristes i un venedor de rots al costat d'un cartell que deia: *me eructo por 50 pesetas; tres eructos, 100* [sic], el reguitzell de sorpreses es pot dir que era inacabable. També hi havia un espai dedicat als artistes artesans i un altre, als pintors; i més personatges insòlits com ara faquirs, contorsionistes, ballarins i no recordo res més, però tothom sense excepció, cercant l'òbol dels vianants ocasionals que anaven desfilant bocabadats al llarg d'aital espectacle.

Enmig d'aquelles representacions tan sorprenents com extravagants, aquell matí vaig veure per primer cop un debutant més aviat digne de llàstima que d'una altra

cosa: un ancià assegut a terra, que amb dos trossos de canya havia improvisat una mena d'instrument de percussió que emetia un soroll absolutament ridícul: «crec, crec, catacrec, catacrec, crec, crec». I així, sense parar, amb un platet de llauna buit al seu costat, aquell pobre home pretenia obtenir una almoina que ningú no li feia i el que recollia, més aviat, era la mofa més o menys dissimulada dels que anaven passant pel seu davant. Confesso que em va fer molta pena. Què hi devia haver al darrere d'aquell semblant trist que amagava qui sap quina història d'infortuni? Com havia anat a parar en aquella situació l'home que seia a terra, tot esperant que algú se'n compadís i li deixés alguna moneda?

A la butxaca jo no hi duia pas cap fortuna, ni de bon tros, però, bo i atansant-me a aquell infeliç, vaig buidar-ne discretament el contingut a dins del platet de llauna.

Immediatament, l'home va aturar el seu «concert» i va aixecar el cap per saber si aquell regal provenia d'alguna ànima caritativa o havia caigut del cel. No va caldre dir res; els seus ulls reflectien una barreja de sorpresa i agraïment que ho deien tot i, espontàniament, li vaig tocar l'espatlla en un gest encoratjador, alhora que em retirava respectuosament del seu costat. Després d'aquella «petita cosa», mentre seguia caminant per la Rambla i m'allunyava del músic surrealista, semblava

com si aquella música-soroll se sentís cada cop amb més intensitat: «crec, crec, catacrec, catacrec, crec, crec»...

RELAT NÚM. 2

Petites o grans coses?

En certes ocasions costa molt distingir entre les coses grans i les petites. Així ho vaig viure un estiu dels anys setanta del segle passat en un curset per a aprendre francès a la Universitat de Pau, al sud de França. Aquesta mena d'activitats, a part de l'interès per practicar o perfeccionar una llengua estrangera, també són força interessants i enriquidores, en oferir l'oportunitat de conviure amb gent d'altres països i, per tant, d'altres costums i cultures. Concretament, en aquell curset hi havia gent de diverses nacionalitats: turcs, japonesos i, lògicament, europeus. Entre aquests últims, a part dels catalans com nosaltres, no hi faltaven sobretot els alemanys i els italians. I també alguns polonesos. Precisament, entre aquests darrers, tant a mi com a les altres companyes ens va cridar l'atenció una dona, si fa no fa d'uns cinquanta-cinc anys, que es relacionava molt poc amb la resta d'assistents, incloent-hi els seus compatriotes. Malgrat un tarannà absolutament correcte envers les persones que l'envoltaven, semblava estar constantment immersa en els seus pensaments i rarament participava en converses informals amb la resta de companys. Si aleshores hagués hagut d'opinar, sense

més informació, sobre si aquella persona era capaç de protagonitzar alguna petita cosa en la qual poder endevinar la mà de Déu, reconec que, injustament, m'hauria equivocat.

El fet és que, el matí d'un diumenge que plovia força i jo no tenia a mà cap paraigua, feia estona que esperava inútilment que escampés sota la llinda de la porta de sortida de la universitat, no negaré que amb una certa sensació de claustrofòbia per haver d'estar en aquell espai tancat sense poder aprofitar un parèntesi d'esbarjo. Va ser llavors quan aquella dona enigmàtica, perfectament equipada amb un impermeable, també es disposava a sortir i se'm va quedar mirant. Sense intercanviar cap paraula, es va treure l'impermeable i me'l va lliurar perquè el fes servir jo. Davant la meva enèrgica negativa a acceptar el seu gest, realment generós, d'una manera tan senzilla com convincent em va dir que per a ella no tenia cap importància romandre dins d'un recinte sense sortir-ne, «perquè ja hi estava acostumada». Sense entendre ben bé el significat de les seves paraules, no vaig ser capaç de rebutjar la seva gentilesa.

Avui, en una circumstància semblant i sense saber el que va succeir tot seguit, pensaria que allò no era gaire més que un simple acte de cortesia i que ni tan sols

arribava a ser una «petita cosa». Però el cas és que, en treure's l'impermeable, vaig observar que al seu avantbraç esquerre, a prop del canell, tenia tatuats un triangle i un nombre de quatre o cinc xifres de color gris fosc. Ella, en adonar-se de la meva mirada involuntàriament curiosa, al seu torn, s'ho va mirar abans de mostrar-m'ho amb tota «naturalitat» –no sé si qualificar-ho així–, mentre em deia: *vaig estar captiva dos anys i mig a Auschwitz. Només se'ns tatuava un número com aquest, amb agulla i tinta, als presoners destinats als camps de treball. Als que anaven directament a les cambres de gas, com ara tots els menors de quinze anys o els vells, no.* Em penso que no cal afegir-hi res més. Una petita o una gran cosa amb la mà de Déu present en l'acció de la dona polonesa?

RELAT NÚM. 3

El voluntariat

El voluntariat, amb el seu extens ventall de possibilitats, és una de les formes més riques per a dur a terme petites coses. Si bé és cert que segons qui no fa mai res a canvi de res, els voluntaris són persones que, sense cap ànim de lucre i d'una manera totalment altruista, dediquen una part del seu temps a aquells que ho necessiten, siguin persones grans que viuen soles; joves als quals els cal informació o orientació; gent sense sostre o immigrants –adults o menors d'edat– que, tot i desitjar-ho, els costa integrar-se en la nostra societat.

Conec qui, anònimament i discreta, contribueix a pal·liar l'estretor econòmica dels desheretats de la fortuna. També tinc coneixement de molts voluntaris i voluntàries que esmercen regularment un temps a fer companyia a persones ancianes que viuen soles per no tenir família, o perquè està allunyada, i que no disposen pràcticament de ningú, ni tan sols per a parlar. La solitud potser és una de les pobreses més tristes que existeixen i saber escoltar les històries o les anècdotes sovint repetides una vegada i una altra, tot i tractar-se de detalls

sense importància, té un valor gens menyspreable. Al cap i a la fi, això fa que la persona gran encara se senti viva, perquè algú s'interessa per ella i hi para atenció. I no cal anar gaire lluny per a trobar gent solitària en unes circumstàncies semblants. De segur que ben a prop de casa, algú ens està esperant per parlar, jugar mitja hora a cartes o disposar d'un braç on recolzar-se per anar a la consulta mèdica o donar un tomb xano-xano. O, senzillament, compartir una estona de companyia.

Els immigrants són un capítol a part. N'hi ha molts que, empesos per les guerres, les persecucions, la fam i la misèria, cercant un futur en el qual la seva vida no es vegi truncada a mig camí, o simplement pensant que això d'aquí és xauxa, hi aterren amb una mà al davant i una altra al darrere –de vegades jugant-se literalment la vida, estafats per màfies amb una manca absoluta d'escrúpols– i es troben, sense haver-s'ho imaginat, en un món hostil. És sorprenent com sovint s'oblida que, tard o d'hora, tots haurem d'emigrar. I per sempre més. Són d'agrair, doncs, els organismes assistits per voluntaris que atenen i orienten els nouvinguts: *Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir* (Mt 25,35).

Per acabar aquest relat, no vull deixar de fer esment d'una experiència personal, viscuda juntament amb un

grup de companys i companyes, tots amb vocació de servei, els anys setanta del segle passat, quan aquest país encara s'havia de mirar la democràcia a distància. M'estic referint a un organisme anomenat SIPAJ, pioner en tot l'Estat, el qual, quan va deixar d'existir –tota primavera s'acaba al juny–, els mitjans de comunicació se'n van fer ressò. Potser el més il·lustratiu per a descriure'l serà reproduir una de les cartes al director publicades, concretament al diari *Avui*, el 21 d'abril de 1999, amb el títol «SIPAJ, final de trajecte»: *Fa ara vint-i-quatre anys, els qui signem aquesta carta i alguns altres vam concebre la idea de crear una entitat la finalitat de la qual fos oferir un servei informatiu i una col·laboració a qualsevol activitat juvenil de caràcter lúdic i formatiu. D'aquesta manera va ser com va néixer el SIPAJ (Servei d'Informació i Promoció d'Activitats Juvenils), gràcies a la il·lusió d'un grup procedent de Trobades de Joves de Montserrat, el qual, des d'un començament va rebre el suport de Càrites Diocesana de Barcelona (aleshores dirigida per mossèn Manel Claret) i de les religioses Reparadores, que al carrer de Casp, núm. 49, van oferir el seu local.*

SIPAJ va aplegar progressivament una important base de dades de les matèries que més interessaven aleshores al sector juvenil i la va transmetre a través de canals institucionals, associatius, butlletins informatius,

exposicions, guies, correspondència i suport a activitats i entitats que no disposaven d'infraestructura pròpia, així com assessorament i atenció personalitzades.

Ara el SIPAJ ha deixat d'existir, perquè tot allò que ha anat oferint al llarg d'aquests anys, omplint buits evidents, actualment està a bastament assumit per l'Administració amb moltíssims més recursos, i sempre és millor una retirada digna que no pas un anar-se esmorteint sense sentit. La finalitat d'aquesta carta només és deixar constància del fet, i mostrar el nostre sincer agraïment a les institucions que ens han donat suport i a l'Arxiu Nacional de Catalunya, que ha acceptat acollir el fons documental, així com també a tots aquells que, d'una manera o altra, algun cop han donat suport al SIPAJ o hi han col·laborat, perquè ells ens han permès oferir gratuïtament el millor d'allò de què a cada moment disposàvem: de nosaltres mateixos.

Podríem dir que el SIPAJ va ser un munt de petites coses inspirades –i modestíssimament dutes a terme– per aquelles paraules de Jesús: *...el Fill de l'home no ha vingut pas a ser servit, sinó a servir...*(Mt 20,28).

RELAT NÚM. 4

El Moncho

El Moncho era un noi d'uns catorze o quinze anys, però que mentalment –desconec per quina raó patològica– es comportava com si en tingués sis o set i constantment feia les entremaliadures pròpies d'aquesta edat. La seva mare trampejava la situació com podia, això sí, amb una certa tendència a aviciar el seu fill i a tractar-lo com un nen petit, malgrat l'edat biològica que en realitat tenia.

Mare i fill freqüentaven el mateix gimnàs al qual jo anava regularment per practicar esport. El Moncho no es pot dir que sués la samarreta, perquè acostumava a passar l'estona jugant amb figuretes de plàstic a la vora de paral·leles, espatlleres i pesos, la qual cosa més aviat representava una molèstia i un perill per a tots plegats. Però, no sé ben bé per quins set sous, allò es permetia i la seva presència senzillament s'ignorava. Era com si el Moncho no existís. De vegades penso que per a l'amo del gimnàs el Moncho només era una quota mensual a ingressar i poca cosa més. Sa mare, encara que no fos dins de la mateixa sala, era conscient que el seu fill provocava un cert rebuig, però feia com si no se

n'adonés i els dies anaven passant, mentre tot es mantenia gairebé igual. Però, a partir d'un cert moment, sí que alguna cosa va començar a canviar, perquè el Moncho va descobrir la manera de fer-se present. El gimnàs estava situat en la tercera planta d'un edifici i cada cop que ell i sa mare agafaven l'ascensor per pujar-hi i aquest obria les portes perquè hi entrés algú, el Moncho se li tirava pràcticament al damunt, bo i cridant com si fos en Tarzan dels micos. No cal dir que sa mare sempre el renyava –com es renya un nen petit– i que qui entrava a l'ascensor primer s'havia de recuperar de l'ensurt i, en acabant, solia avergonyir la mare mostrant un posat indissimuladament molest.

Fins aleshores jo, personalment, no havia viscut aquesta experiència, però sentia els comentaris crítics d'aquells que sí que ho havien –diguem-ne– patit. Tanmateix, tard o d'hora havia d'arribar el meu torn –no podia ser d'altra manera–, sense que jo tingués previst què fer, perquè vaig pensar que, arribat el moment, ja ho improvisaria.

Així, doncs, un dia que jo em disposava a pujar, la porta de l'ascensor es va obrir i a dins hi havia el Moncho, com sempre amb sa mare, disposat a espantar-me i a fer que jo reaccionés apartant-me bruscament, tot fulminant amb la mirada sa mare. Ell va i crida: «Ahhhh!» i jo, en

lloc de retrocedir, molest, li faig una abraçada i li dic amb una veu ben forta: «Hola, Moncho!». I vet aquí que el Moncho em mira, sorprès, i amb uns ulls com unes taronges em pregunta: «Em coneixes?». I jo que responc: «I és clar que sí; tu ets el Moncho i estàs fet un crack». Aleshores el Moncho es gira cap a sa mare, amb una mirada que, traduïda al llenguatge adult, vol dir: «Ho veus, mama: existeixo!». I quan jo, al meu torn, també la miro amb un gest senzill de simpatia, m'adono que té els ulls resplendents i plorosos.

I no vaig poder afegir altra cosa que un somriure davant tant de l'un com de l'altra, després d'aquella «petita cosa» que acabava de succeir, perquè, vet-ho aquí, les portes de l'ascensor ja es tornaven a obrir...

RELAT NÚM. 5

Un somriure, si us plau

Un dels efectes perversos de les crisis econòmiques és que la gent en edat laboral es veu obligada, més que mai, a dedicar-se a allò que pot –quan pot– i no pas al que li agradaria i està capacitada per a fer. Per això, quan veig algú que treballa, per exemple, de cara al públic amb un somriure sincer als llavis, m'admira i penso que aquesta persona té molta sort, perquè és protagonista d'una excel·lent petita cosa en contagiar cordialitat al seu entorn.

No en conec gaire, de gent així, i la poca que he vist es podria considerar, casualment, persones que duen a terme tasques més aviat senzilles, d'escàs o nul contingut creatiu. El fet és que a la botiga on habitualment vaig a comprar fruita i verdura, hi treballa una dependenta jove que transmet alegria pels quatre costats. Tant li fa pesar i cobrar un bròquil com un quilo de pastanagues o de pomes; ella sempre té un somrís d'orella a orella mentre et dóna les gràcies i t'acomiada amb una simpatia envejable. Potser aquest exemple és excessivament planer. Tal vegada un somriure és una cosa massa petita per a veure-hi la mà de Déu. És

possible. No obstant això, un cop més, tot depèn de la circumstància, atès que, de vegades, un somriure pot tenir un sentit molt més profund del que pugui semblar a primera vista. A tall d'exemple recordo que en certa ocasió vaig ser protagonista d'un que em va impressionar. El cas és que, per raons de feina, jo acostumava a freqüentar un despatx professional, amb una empleada del qual tenia tractes per assumptes administratius, però a través d'una relació merament cortesa i sense anar mai més enllà, per la qual cosa, un dia, vaig quedar una mica sorprès per la seva amabilitat quan ens vam acomiadar, en obsequiar-me amb un petó a cada galta i un ampli somriure. Naturalment, aquest fet no hauria tingut més importància si no fos perquè al cap de molt poc em van comunicar el seu decés. Va ser aleshores quan vaig entendre que aquell comiat tan afectuós era el darrer, amb el qual aquella persona –que, segons vaig saber més tard, estava malalta ja feia temps– m'oferia, conscient que el ble s'estava apagant i perquè en guardés un bon record.

Ah, com seria la vida si tothom tingués motius per a somriure! Malauradament, no és així, perquè en aquest món, massa sovint, les grans rialles no tenen gaire sentit. El mateix papa Francesc, en la seva encíclica *Evangelii gaudium* (6), ho constata: *Hi ha cristians l'opció dels quals sembla la d'una Quaresma sense Pasqua. Però*

reconec que la joia no es viu de la mateixa manera en totes les etapes i circumstàncies de la vida, a vegades molt dures. També s'hi va referir posteriorment, en una de les seves típiques declaracions als mitjans de comunicació, en dir que «no li agradaven els capellans amb cara de vinagre».

Perquè el nostre somriure no sigui com el missatge d'un nàufrag llançat dins d'una ampolla al mar, que no se sap si arribarà algun dia a algú, només m'atreveixo a suggerir que, quan això sigui possible i adequat, somriguem i quan no, no. Però que la nostra predisposició intenti transmetre sempre cordialitat de cara als altres i fins i tot envers nosaltres mateixos.

RELAT NÚM. 6

Donació de sang

Un exemple de com la suma d'unes quantes petites coses, en un moment donat pot salvar fins i tot la vida d'una persona, el tenim en una cosina meva, ja traspassada, que durant anys va ser una donant de sang. Periòdicament acudia al centre mèdic on li feien l'extracció corresponent i ella m'havia comentat més d'una vegada que ho feia perquè aquell gest altruista, tot i no costar gaire, creia que podia ser vital en un cas concret de necessitat i que mentre es duia a terme l'extracció sentia «com si estigués regalant vida».

No obstant això, tot té un final i quan va complir setanta anys li van comunicar que ja no era candidata a ser donant perquè aquesta edat és el límit tolerable, a partir del qual ja no és possible continuar exercint aquesta acció de bona voluntat. En alguns llocs, quan arriba la darrera donació, al donant se li fa entrega d'una polsera vermella amb una inscripció que diu: «Sóc donant de sang», que, en aquest cas, seria més exacte que digués: «He estat...». No deixa de ser un petit record. Val a dir que també hi ha polseres més petites, igualment vermelles, evidentment adreçades a gent

menuda, on posa: «Quan sigui gran donaré sang». Tot un anunci de bones intencions, amb l'esperança que un dia es facin realitat.

A mi, personalment, la donació de sang sempre m'ha semblat un acte força meritori perquè, tard o d'hora, se'n beneficiarà algú. Algú per a qui serà realment important, atès que a ningú no se li fa una transfusió de sang si no és que realment ho necessiti, sigui com a conseqüència d'alguna malaltia que així ho requereixi o per causa d'un accident que, posats a imaginar, fins i tot podria tenir un propi fill.

El cas és que, curiosament, la meva cosina, quan ja vorejava la vuitantena, va començar a patir una carència de ferro en sang que li produïa una anèmia greument persistent i aleshores va tenir ocasió de –per dir-ho d'alguna manera– situar-se a l'altre costat de la donació, en altres paraules, a convertir-se en receptora. I va ser aleshores quan em va dir que en aquells moments s'adonava que allò que, en principi, ella considerava sense gaire importància, per al receptor de la donació podia ser qüestió de vida o mort (per a ella va representar poder viure uns quants anys més). La meva cosina –molt devota– també pensava que era una manera amb la qual Déu li premiava ja en vida, allò que

ella sempre havia interpretat com una petita cosa. Vés a saber...

RELAT NÚM. 7

La portera amable

Posem-li per nom Teresa –quina importància té el nom?–, a la portera del costat de casa. La Teresa, doncs, era una dona soltera, en la cinquantena, que mai no tenia un no per ajudar els veïns que li demanaven favors i, com tantes altres persones –sobretot dones–, era com si estigués casada amb sa mare o son pare: els havia de cuidar perquè no es valien per ells mateixos, per l'edat o la malaltia.

Efectivament, va tenir cura de la mare durant força anys, fins al seu traspàs, la qual cosa, malgrat mantenir-la ocupada la major part del dia –i de la nit– mai no va ser motiu per a respondre amb un «no» quan algun veí requeria el seu ajut.

Així, doncs, una vegada que la meva dona i jo teníem un compromís ineludible que ens obligava a estar fora de casa gairebé tot el dia, i tenint en compte que la precària salut de la meva sogra, la qual vivia amb nosaltres, no feia aconsellable deixar-la bo i sola tant de temps, no vam trigar gaire a pensar que la solució podia ser demanar a la Teresa si ens podia donar un cop de mà i

fer-li companyia durant gairebé una jornada sencera. Doncs, dit i fet, no va caldre pas demanar-li-ho dues vegades, perquè, immediatament de suggerir-li-ho, ella ho acceptés sense posar-hi cap ni una condició.

Ja cap al vespre, en tornar a casa, vam trobar la sogra i la Teresa fent petar animadament la xerrada, com si fes mitja hora que s'haguessin trobat. Quan la Teresa s'acomiadava, després d'agrair-li sincerament el favor que ens havia fet, i amb un gest que evités ofendre-la, vaig oferir-li un temptador bitllet per a recompensar mínimament el temps que ens havia dedicat, ella el va rebutjar enèrgicament bo i dient que no cobrava mai per fer companyia a algú. Haig de dir que, tot i conèixer-la des de feia temps, em va sorprendre. Hauria estat molt fàcil respondre: «Bé, si hi insisteix...», i prendre el bitllet. Des d'aleshores, cada any, pels volts de Nadal, li hem fet un petit regal, un obsequi minúscul però suficient, em penso, per a mantenir encesa la flama que ella va encendre amb una de les seves petites coses.

Tot això ve a tomb perquè avui, la meva dona i jo, hem assistit al funeral de la Teresa. Un funeral senzill, com a ella li agradava tot plegat. D'aquí a poc temps, probablement, ningú no se'n recordarà de la Teresa (de tots nosaltres tampoc, és clar), però la quantitat de

petites accions que aquella dona dugué a terme en vida, ben segur que no haurà estat en va.

RELAT NÚM. 8

A punt d'entrar al quiròfan

Doncs ja hi tornem a ser. No fa gaire que m'acaben de traslladar en llitera des de l'habitació de l'hospital on he passat la nit fins aquí, a l'antesala del quiròfan on m'han d'intervenir. Mentiria si digués que no tinc por: por del moment que s'obrin les portes de la sala d'operacions, m'hi empenyin dins i amb prou feines em diguin «bon dia» –encara que, per altra banda, això semblaria més aviat una cruel ironia–. Por de l'anestèsia, perquè no trobo res que s'assembli més a anar-se'n a l'altre barri o, diguem-ho més suaument, és un parèntesi en la vida on ni tan sols se somia. Por del postoperatori –sóc optimista i dono per bo que n'hi haurà– quan encara no obres els ulls i comences a sentir veus i una tremenda sequedat a la gola. Aviat algú et preguntarà si ja estàs despert i et dirà: «Ja està, eh?». Sort!

No puc evitar reviure aquesta situació perquè me la conec de memòria i sols hi deixo de pensar per un moment quan algú amb bata blanca s'atura als peus de la llitera i dóna un cop d'ull als informes mèdics que hi ha allà al damunt. Ja és el tercer sanitari que repeteix el mateix ritual i jo cada cop tinc més la sensació que en

lloc d'un ésser humà sóc més aviat una mena de dossier ple de radiografies, analítiques, estadístiques de temperatura, electros i informes mèdics variats.

I, per sobre de tot, el que experimento en aquests moments és una terrible soledat. Els familiars i amics –quan n'hi ha– s'han hagut de quedar a l'habitació o a la sala d'espera, fins que el cirurgià els cridi per comentar-los com ha anat la intervenció.

Ara s'aproxima la quarta bata blanca per repetir la cerimònia coneguda: efectivament, pren els papers, els dóna una ullada i, tot seguit, sento un pessic amistós al dit gros del peu. Mig sorprès, mig espantat, miro de què es tracta i, lloat sigui Déu!, dins la bata blanca hi ha una persona! Algú que, per fi, m'ha vist a mi a més de les meves analítiques i que em somriu i aixeca el dit polze de la mà dreta, com dient: «Tranquil, home, no et preocupis, que tot anirà bé». I se'n va amb un somrís a la cara que val tots els cèntims del món. Encara que només sembli «una petita cosa».

RELAT NÚM. 9

Contrastos

A la constel·lació boreal del Cigne, que es troba vés a saber a quants milers de milions de quilòmetres de la Terra, hi ha el que s'anomena un estel doble, de tercera magnitud, anomenat Albireo. Amb l'ajuda d'un telescopi prou potent, s'hi pot observar una particularitat que, a parer meu, el fa especialment diferent de la infinitat d'altres cossos celestes que l'envolten i és que aquest estel, encara que d'un sol nom, és format per dos astres en aparença l'un al costat de l'altre i que, sorprenentment, un és groc i l'altre, blau. Un espectacle fascinant; un fenomen de la natura que fa que ens preguntem com pot ser que el firmament –infinit?– pugui acollir tanta meravella. Realment, no és difícil endevinar la mà de Déu quan es contempla el prodigi de la creació. Però sí que ho és quan ens trobem davant de fets en aparença sense cap mena d'importància. I és que, a vegades, no apreciem com cal el seu valor perquè, inconscientment, els comparem amb aquells que més ens impressionen, encara que la frontera entre les petites i les grans coses, sovint, costa de definir i depèn en gran mesura d'aquell qui les observa o d'una circumstància concreta.

Feta l'observació precedent, no em puc estar de dir que al balcó de casa meva hi tinc una torreta amb flors abundants durant molts mesos de l'any. Al matí d'un diumenge assolellat vaig descobrir amb sorpresa que un petit grup d'animalons amb ales –insectes, si volem parlar amb propietat– més aviat fastigosos, de cos pelut i panxa ratllada, com si anessin amb pijama, estaven xuclant el nèctar i el pol·len de les meves flors, sense permís i sense respectar dies festius o horaris laborals. Confesso que les abelles no em són gaire simpàtiques, potser perquè em fa por que una carícia del seu fibló em doni un mal dia o, tal vegada, perquè penso que no m'agradaria ser abellot. Per tot plegat, en fujo.

Però, ves per on, aquest matí, per esmorzar, he pogut assaborir una llesca de pa torrat amb una bona cullerada de mel al damunt. Un vertader plaer. I, un cop més, la mà de Déu present en una transformació –una minúcia, aparentment– la qual, és clar, no admet comparança amb l'Albireo, però, també, per què no?, en certa mesura, transcendent.

RELAT NÚM. 10

La cuidadora gentil

Per circumstàncies que no fa al cas detallar, m'he hagut de moure sovint per residències d'ancians. I, encara que em sàpiga greu dir-ho, crec que l'ambient que s'hi respira no sol ser gaire joliu. Els semblants pretesament somrients i feliços amb què apareixen els components de l'anomenada tercera edat en els anuncis de les antigues caixes d'estalvis o les agències de viatges, només es poden interpretar com un incentiu per a atreure clients. La vida, en general, és com una balança en la qual s'apleguen moments d'alegria i estones de tristor. Però, cap al final, aquestes últimes acostumen a pesar més.

La tasca d'aquells que tenen cura de les persones grans en aquesta mena d'institucions pot ser força dura i no gens agraïda. Cada cuidador o cuidadora només té dues mans i dues cames, i no pot atendre degudament la necessitat d'ajuda o les possibles queixes per part dels residents. Conseqüentment, el treball no resulta agradable i es pot convertir en una activitat que es du a terme no per devoció sinó per obligació, amb tots els trets negatius que això acostuma a comportar: rutina,

manca d'interès i –potser el pitjor de tot– carència afectiva per a aquells que, en el capvespre de l'existència, més ho necessiten.

Tanmateix, de tant en tant, com gairebé en tot, també es poden descobrir excepcions; perles amagades. Efectivament, mai no oblidaré el tarannà d'una cuidadora jove, casada i mare de dues filles, segons em va dir, que, a més a més de les seves obligacions familiars, per raons econòmiques, treballava fent substitucions en una residència que jo visitava sovint. Ja des del primer dia que la vaig conèixer em va sorprendre observar la seva actitud envers tothom. Tant era servir al menjador, com acompanyar al bany a corre-cuita, com escoltar i intentar resoldre queixes amb raó o sense. Sempre amb un somriure als llavis, sempre amb un gest atent, sempre amb una paraula amable, sempre anteposant el tractament de senyora o senyor al nom de cada persona; amb paciència, consideració, respecte.

Quantes «petites coses» duia a terme aquella cuidadora d'ancians durant la seva jornada laboral! No em costaria gens creure que, quan li tocava un torn de nit, quan ja tots els residents eren al llit, passés a revisar si tot estava en ordre i fes un petó al front de cadascun...

RELAT NÚM. 11

Veïns

Hi ha veïns poc recomanables, fins i tot podríem dir indesitjables. D'altres, més aviat indiferents: «Bon dia». «Bon dia». «Bona tarda». «Bona tarda». «Sembla que ja ha arribat el bon temps». «Sí, ja era hora». I no gran cosa més. Però n'hi ha que realment s'agraeix tenir-los. D'aquests últims m'agradaria parlar, és a dir, d'allò que se'n diu una bona relació de veïnatge.

Està bé que quan necessites ous per a fer una truita i no t'has recordat de comprar-ne, puguis trucar a la porta del costat sense cap mena de problema perquè te'n deixin, i que això es pugui fer amb total confiança i reciprocitat. Però si, a més a més, pots confiar a ajudar i ser ajudat en coses més importants, encara millor.

La franca disponibilitat d'alguns veïns em penso que mereix una consideració més a fons. Per exemple, em ve al cap el cas d'una vídua que vivia molt a prop de casa meva i que un dia em va comentar com estava d'agraïda a un altre veí, el qual l'havia ajudat quan el seu marit estava malalt en fase terminal. Sense cap lligam familiar ni amistat especial, aquell home se li va oferir

incondicionalment per a ajudar-la en tot moment per al que convingués i que, a l'hora de la veritat, els favors i l'ajut que en va rebre no tenien preu. Crec que mostrar una tal predisposició diu molt a favor de l'esmentat veí i que, en general, i sense por d'exagerar, la nostra relació amb els que tenim més propers no deixa de ser una llavor de convivència que, bo i començant al costat de casa nostra, s'estén al barri, a la ciutat, al país i al món.

I, ja posats a parlar dels bons veïns, no puc oblidar el cas que en alguna ocasió m'havia referit la meva mare, esdevingut durant el Nadal del 1938, en plena Guerra Civil Espanyola, quan la tristor i la precarietat de tota mena afectava tantes persones sense més ni més. El fet és que, al mateix replà del pis on, encara soltera, ma mare vivia amb els meus avis, s'allotjava una família –matrimoni amb quatre fills–, d'aquelles que a mitjan del segle passat se'n deia «benestants» (cuinera i criada amb còfia), expropietaris d'una fàbrica de teixits a Terrassa i que, com tantes altres, havia anat a menys. Quan, malgrat aital situació, la meva mare els va desitjar que passessin el Nadal de la millor manera possible, es va assabentar que tot el que tenien per a celebrar-lo es reduïa a un got d'aigua de l'aixeta. No us penseu que a casa hi hagués gran cosa més –l'estretor era pertot–, però sí que, amb penes i treballs, s'havia pogut aconseguir un cistell de sardines, la meitat de les quals, sense pertànyer

ni a l'ordre ni a la família dels peixos voladors, van «volar» d'una porta a l'altra del replà.

Aquest cas exemplifica perfectament com, segons la circumstància, una petita cosa pot anar molt més enllà de la seva insignificança aparent. Recordem, si no, *L'ofrena d'una viuda pobra* (Mc 12,41-44): *Jesús es va asseure davant la sala del tresor, i mirava com la gent hi tirava diners. Molts rics hi tiraven molt. Llavors va arribar una viuda pobra que hi tirà dues petites monedes de coure. Jesús va cridar els seus deixebles i els digué: Us asseguro que aquesta viuda pobra ha tirat al tresor més que tots els altres. Tots han donat del que els sobrava; ella, en canvi, ha donat del que necessitava, tot el que posseïa, tot el que tenia per a viure.*

RELAT NÚM. 12

El pessebre de Nadal

Com a mare de família que sóc, he tractat de transmetre als meus fills el que a casa dels meus pares ha estat una tradició any rere any: fer el pessebre de Nadal, aquest formidable mitjà de pedagogia cristiana tan adequat per als infants, si se sap aprofitar la seva il·lusió i el sentit pregon de tot plegat. Però confesso que no he tingut gaire èxit, si bé penso que potser encara hi seré a temps amb els néts. Tant de bo ells puguin repetir d'alguna manera els meus records grats, com quan, de menuda, només se'm permetia moure algun pastor; més endavant, ja adolescent, de mica en mica, fins i tot podia intervenir en el recorregut dels Reis d'Orient quan s'acostava el 6 de gener i, finalment, ja adulta, em va ser traspassada tota la responsabilitat.

Conseqüentment, quan s'apropen les festes nadalenques i els carrers i els aparadors de les botigues ens deixen enlluernats, no puc evitar de creure que allò que precisament hauria de ser un model de pau i de germanor és, en gran mesura, un esquer que la nostra societat ha construït per estimular el consum. M'entristeix adonar-me que el vertader significat del

Nadal estigui, avui dia, tan allunyat del seu veritable sentit i hagi esdevingut poca cosa més que una festa mundana o, a tot estirar, familiar.

Per això, quan arribo a casa i contemplo la senzillesa del meu pessebre, més que mai, és per a mi com un refugi; un sentiment infantil, si voleu. El meu pessebre: l'establia amb la Mare de Déu i sant Josep i el nen Jesús en bolquers. I un bou i una mula allà al fons. Ja de nit, no lluny d'aquest indret, uns pastors guarden el seu ramat i s'espanten quan un àngel del Senyor se'ls apareix. Però l'àngel els diu: *No tingueu por. Us anuncio una bona nova que portarà a tot el poble una gran alegria: avui, a la ciutat de David, us ha nascut el Salvador, que és el Messies, el Senyor. Això us servirà de senyal: trobareu un infant faixat amb bolquers i posat en una menjadora* (Lc 2,8-12). I de seguida els pastors fan camí per adorar el nounat. La bona nova ja ha transcendit per tots els voltants i altres pastors s'encaminen cap a l'establia per adorar el nen Jesús i dur-li presents. En el meu pessebre també hi ha un riu de paper de plata, a la riba del qual dues dones passen bugada. I un pont, que cal travessar per a anar-se apropant a l'establa; ara mateix, uns altres dos pastors amb samarra i espardenyes l'estan creuant. I Melcior, Gaspar i Baltasar, vinguts de països llunyans, damunt els camells i amb els patges al seu costat, caminant dia i nit,

guiats per l'estel lluminós, anant a oferir com més aviat millor l'or, l'encens i la mirra a l'Infant. I un paper blau al fons, amb uns núvols que, sorprenentment, no es mouen mai. I moltes, moltes casetes habitades vés a saber per qui. I muntanyes de suro i força molsa pertot arreu. I –valga'm Déu!– el caganer, que cap any no oblida fer la seva feina...

Gràcies, Déu meu, per ajudar-me a apreciar aquestes petites coses. Lloat sigueu!

PART II

(Dinàmica del joc)

Instruccions

El joc consisteix en això: que cada un dels components d'un grup de quatre, cinc o sis persones (si bé el nombre es pot ampliar en funció del temps de què es disposi) esculli quin relat l'ha colpit més o amb quin s'ha sentit més identificat, a fi i efecte de poder-lo comentar, exposant els seus arguments i, en acabat, suggereixi algunes preguntes a la resta del grup, el qual, al seu torn, també podrà proposar les que consideri adequades, tot plegat amb l'objectiu d'assolir entre tots un intercanvi d'idees i un enriquiment recíproc.

Els relats es podran conèixer per endavant, si això és possible, o bé llegir per primera vegada els que figuren en la part I d'aquest llibre, immediatament abans de continuar amb la part II. També es pot convidar els participants a proposar cadascú altres relats que li semblin prou interessants. En tot cas és aconsellable que el total no superi el doble del nombre de participants, per a agilitzar la dinàmica del joc.

A tall d'exemple, podem imaginar que s'ha format un grup de sis persones (una mestra, una metgessa, un panxacontenta, un gai, un místic i una mestressa de casa), els quals, si no es coneixen prèviament, és recomanable que facin una breu presentació, i diguin

quin relat volen comentar i per quina raó i, tot seguit, plantegin les preguntes que desitgin per tal d'encetar el diàleg. En aquest exemple n'hi figuren algunes, però cadascú pot proposar les que cregui oportunes.

No hi fa res si hi ha coincidència de relats preferits perquè, en haver-lo triat dos o més participants diferents, els motius probablement també seran distints i, consegüentment, es podran descobrir nous aspectes o matisos sobre el mateix tema.

El fet que en aquest exemple, dels dotze relats que figuren en la part I del llibre, només se n'hagin escollit sis, no vol dir pas que els sis restants s'hagin necessàriament de rebutjar. Tot al contrari. Si la disponibilitat de temps ho permet, es pot continuar amb el comentari de més relats després dels sis primers que s'hagin escollit.

Òbviament, caldrà ser respectuós amb el torn de paraula de cada participant, i no interrompre ningú, llevat que hi hagi un motiu prou justificat.

El grup d'aquest exemple amb els relats preferits podria quedar constituït de la següent manera:

Participant A (la mestra) = Relat núm. 3, **El voluntariat**

Participant B (la metgessa) = Relat núm. 8, **A punt d'entrar al quiròfan**

Participant C (el panxacontenta) = Relat núm. 1, **Crec, crec, catacrec, catacrec, crec, crec**

Participant D (el gai) = Relat núm. 10, **La cuidadora gentil**

Participant E (el místic) = Relat núm. 9, **Contrastos**

Participant F (la mestressa de casa) = Relat núm. 12, **El pessebre de Nadal**

Participant A (la mestra) = Relat núm. 3, **El voluntariat**

Em dic Montse i he triat per comentar el relat núm. 3, **El voluntariat**, perquè és un tema que conec i entenc força bé. Jo mateixa, després de jubilar-me de gairebé tota una vida professional com a mestra, ja fa uns quants anys que em vaig integrar en un grup de voluntaris per a col·laborar en la tasca de reforç educatiu que duu a terme Càritas a la ciutat on resideixo.

El reforç educatiu s'adreça a la canalla que, per causes diverses, presenta dificultats d'aprenentatge en la seva escolarització. Generalment es tracta de fills d'immigrants sud-americans, o d'altres procedències, però sobretot de magrebins amb problemes afegits relacionats amb l'idioma. Alguns, al marge del seu origen, provenen de famílies desestructurades. Els pares d'aquestes criatures, malgrat la seva escassa formació, aspiren a aconseguir que els seus fills gaudeixin en la vida de més oportunitats que les que ells han tingut, i que el seu futur sigui també més prometedor.

Crec que transmetre i compartir el coneixement és un acte de profunda humanitat. I em penso que a partir del moment que això es fa per vocació, es desvetlla el desig d'aprendre i és aleshores quan veritablement s'educa. La canalla té tota la vida al davant i, quan sigui adulta, sens

dubte recordarà que algú, sense demanar res a canvi, la va ajudar.

M'agradarà molt plantejar algunes qüestions que se m'acudeixen relatives al tema de l'ensenyament, l'educació i la immigració.

PREGUNTES QUE ES PODEN PROPOSAR PER A INICIAR EL DIÀLEG

- Esteu d'acord que ensenyar i educar no és, ni de bon tros, el mateix?

- Quina opinió us mereix el mestre que treballa només per subsistir econòmicament?

- Creieu que col·laborar en l'educació de nens provinents d'altres països perjudicarà els drets dels autòctons en un futur proper?

- Penseu que els immigrants tenen els mateixos drets i obligacions que els qui no ho som? Fins i tot els que estan en situació il·legal?

- Desitgeu proposar alguna pregunta més sobre aquest tema?

- I tu, benvolgut lector/a, quina resposta dónes a totes aquestes preguntes?

Participant B (la metgessa) = Relat núm. 8, **A punt d'entrar al quiròfan.**

El meu nom és Maria. Sóc metgessa forense. No sóc creient, sinó més aviat de les persones que afirmen que, en fer una dissecció, mai no han trobat cap rastre ni de l'ànima ni de Déu. Per tant, en conèixer la meva incredulitat, probablement us preguntareu què hi faig aquí. Doncs hi sóc perquè encara tinc l'esperança que, algun dia, en la meva vida, la ciència es trobi amb la fe. Mentrestant, no sóc capaç de copsar la presència de Déu ni en les petites coses ni en les més grans. Respecto les conviccions de tothom i, a canvi, només demano que se'm respectin les meves. I si la salvació existeix, la reivindico també per a mi, perquè crec que, en tot cas, salvar-se o no salvar-se estaria en la donació, sigui quina sigui la religió de cadascú o la no creença, car l'essencial no ha de ser en nom de qui o de què fem el que fem, sinó allò que fem. I jo, per sobre de tot, el que faig és atrevir-me a estimar el proïsme.

La meva professió em mostra dia rere dia el dolor humà. Però, com que no crec en Déu, no puc preguntar per què ho permet. Simplement, com tantes altres persones, no comprenc el sofriment, el qual, sovint, he vist reflectit en el semblant tant de vius com de difunts. Per això, en principi, he estat a punt de triar en primer

lloc el relat núm. 2, **Petites o grans coses?,** perquè Auschwitz em sembla el paradigma més esgarrifós de la crueltat humana; potser el fracàs més important que ha patit la humanitat. Però, com ja he dit, ni tan sols no em puc preguntar on era allà Déu i, per tant, he preferit escollir el relat núm. 8, **A punt d'entrar al quiròfan,** perquè és un tema que, lògicament, conec.

El meu pare també era metge –de poble– i tampoc no era creient. Però puc assegurar que, a més de ser el metge, era l'amic i gairebé el confident dels seus pacients, per la seva dedicació i la seva humanitat. Per aquesta raó he triat com a preferit el relat que he triat, perquè entenc molt bé allò que viu un pacient abans d'entrar al quiròfan per ser intervingut i la necessitat que té de rebre ànims i confiança per part del personal sanitari, i sé que, malauradament, no sempre és així. La rutina i la tecnologia, amb els consegüents avenços científics, sempre benvinguts, sovint ens deshumanitza i pot fer que el tracte sigui menys proper i sense la qualitat afectiva que el malalt necessita i demana.

PREGUNTES QUE ES PODEN PROPOSAR PER A INICIAR EL DIÀLEG

- Creieu que només pel fet de tenir esperança que la ciència es trobi amb la fe ja és una manera de fer camí vers Déu?

- Penseu que la incoherència d'alguns que es diuen creients pot provocar la incredulitat en altres persones?

- Què opineu sobre l'argument tantes vegades adduït que si Déu existís no permetria el mal al món?

- Esteu d'acord que la tecnologia, malgrat els seus avantatges, ha perjudicat la relació entre metges i pacients?

- Heu experimentat personalment, alguna vegada, la por d'entrar en un quiròfan?

- Desitgeu proposar alguna pregunta més sobre aquest tema?

- I tu, benvolgut lector/a, quina resposta dónes a totes aquestes preguntes?

Participant C (el panxacontenta) = Relat núm. 1, **Crec, crec, catacrec, catacrec, crec, crec**

Em dic Pere Garcia, sóc el subdirector de l'oficina central d'una de les més importants entitats bancàries del país i formo part d'aquest grup mig per casualitat, mig per curiositat, encara que no m'agrada gaire analitzar.

Ja que sembla convenient fer una mica de presentació, us diré que em considero a mi mateix una persona honrada: no faig mal a ningú, pago puntualment els meus impostos i crec en Déu perquè compleixo amb tots els preceptes de l'Església. Estimo per sobre de tot l'ordre, la puntualitat i el respecte a tots els compromisos. Ah, també estimo la meva dona i els meus fills, és clar. Ja sé que no sóc perfecte –ni jo, ni ningú– però em penso que Déu n'hi do.

Amb l'esforç del meu treball he aconseguit la posició laboral i social de què gaudeixo i tot allò que se'n deriva: una casa confortable, una segona residència d'estiu, un bon cotxe i unes vacances anuals que aprofito per a viatjar amb la família com més lluny millor. Resumint, tinc un prestigi i un estatus que segur que molta gent envejaria.

Tots els relats proposats els considero força interessants, uns per una raó, altres per una altra. Potser em decidiria pel relat núm. 1, C**rec, crec, catacrec, catacrec, crec, crec**, perquè m'ha fet molta gràcia i perquè em sembla que això de fer caritat està molt bé. Si de cas, l'únic, però, que lamentaria és que l'ancià de l'instrument musical exòtic no pugui fer un certificat del donatiu rebut, perquè el donant faci constar la corresponent deducció en la seva declaració de renda.

PREGUNTES QUE ES PODEN PROPOSAR PER A INICIAR EL DIÀLEG

- Oi que no hi veieu cap actitud censurable en tot el que us he exposat? Potser hi trobeu alguna mancança?

- No creieu que per a poder ajudar els altres primer cal ajudar-se a si mateix?

- No opineu que, sovint, el que no triomfa en la vida és per culpa d'ell mateix?

- Penseu que hi ha alguna cosa més important en la vida que ser seriós?

- Teniu algun suggeriment a fer respecte als valors que us he expressat (ordre, puntualitat i compliment dels compromisos)?

- Desitgeu proposar alguna pregunta més sobre aquest tema?

- I tu, benvolgut lector/a, quina resposta dónes a totes aquestes preguntes?

Participant D (el gai) = Relat núm. 10, **La cuidadora gentil**

Em dic Serafí i la meva presentació m'imagino que us sorprendrà. Sóc gai, homosexual o, si ho preferiu, marieta. Comprenc la vostra estranyesa, no tant pel fet en si mateix, sinó per la sinceritat o la naturalitat amb què ho manifesto. D'un temps ençà no en faig ostentació, però tampoc no me n'amago. Sabeu per què? Doncs perquè ja n'estic fart, d'haver hagut de dissimular durant una pila d'anys, quan això era tan malvist i estava poc menys que estigmatitzat per la societat. Una societat, per altra banda, força hipòcrita per criticar inclinacions qualificades d'immorals o pervertides i, alhora, fer els ulls grossos davant de comportaments absolutament malvats. Jo no en sóc, de malvat. Crec en Déu i em reconec pecador com el que més, però no en sóc, de malvat, perquè he estat capaç d'estimar i encara estimo profundament la meva parella, que vaig conèixer de molt jove i amb qui, després de més de seixanta anys junts, continuo convivint.

Quants matrimonis «normals» s'han separat en un període de temps tan llarg? Quants se suporten? Quants s'estimen? Doncs l'amor entre nosaltres dos –sí, l'amor– puc afirmar que segueix més viu que mai.

Tant l'un com l'altre tenim ja més de vuitanta anys i la nostra salut cada cop és més precària, però no deixo de demanar a Déu que se m'emporti a mi més tard, per així poder tenir cura d'ell fins al final. I quan, al meu torn, jo sigui traspassat i Déu em pregunti si he estimat i jo li respongui que he fet tot el que he pogut, no crec que calgui precisar sexes. Jo he estimat una persona en particular però sempre que m'ha estat possible he intentat donar la mà a tothom que ho necessitava, perquè penso que el pitjor problema humà és que, en lloc de compartir el que tenim, tractem de prendre el que és dels altres. Per això he triat en el primer lloc de la llista el relat núm. 10, **La cuidadora gentil**, perquè m'hi sento totalment identificat i em sembla que les petites coses que s'hi descriuen són precisament aquelles que jo, modestament, sempre he tractar de dur a terme.

PREGUNTES QUE ES PODEN PROPOSAR PER A INICIAR EL DIÀLEG

- Què n'opineu, de les parelles d'un mateix sexe?
- Si tinguéssiu un fill/a amb aquestes característiques, com reaccionaríeu?

- Alguna vegada heu tingut sospites respecte a la vostra inclinació sexual?

- Penseu que els homosexuals han de tenir exactament els mateixos drets que les parelles home-dona (treball, efectes jurídics, tolerància, etc.)?

- Som capaços de tenir una amistat sincera amb un homosexual?

- Què opineu de les societats que avui dia encara condemnen, fins i tot amb la pena capital, els homosexuals? Considereu que la nostra societat actualment encara és homòfoba, o bé ja és un assumpte totalment superat?

- Desitgeu proposar alguna pregunta més sobre aquest tema?

- I tu, benvolgut lector/a, quina resposta dónes a totes aquestes preguntes?

Participant E (el místic) = Relat núm. 9, **Contrastos**

Em dic Marc. He triat el relat núm. 9, **Contrastos** perquè és el que més m'ha apropat a la infinitud de Déu. Però, alhora, també em suggereix la seva presència en l'aparent petitesa de les coses. Veritablement, crec que Déu és present des de la constel·lació més llunyana fins a la forma de vida més insignificant. Quan es té la percepció d'aquest fet, manifestat ja per sant Pau quan afirma que *Crist ho és tot en tots* (Col 3,11), es comença a fer un camí en el qual conviuen la joia i el dolor: la joia per entreveure la plenitud espiritual, i el dolor per no ser humanament capaços d'omplir la buidesa del recorregut per a aproximar-nos-hi. Tanmateix, no és un camí a les palpentes si som capaços d'obrir els ulls a la Llum que ens il·lumina i que es pot manifestar de maneres ben diverses: en el sentiment d'un amor profund?, en la contemplació de la natura?, en la desgràcia, real o fins i tot aparent?, en el sofriment?, tal vegada en un somni?, en un somni?... Precisament qui us parla n'ha tingut un no fa gaire, de somni, i atès el grau de confiança que s'ha establert en aquest grup, malgrat no conèixer-nos prèviament, goso relatar-vos-el per si hi trobeu algun significat:

Som als anys quaranta del segle passat i ens trobem en una gran aula plena de canalla, tota –com jo mateix– si

fa no fa, d'uns vuit o nou anys d'edat. Davant de tot, a la dreta hi seu la mestra responsable de l'ordre i el control de la classe, en la qual tasca, val a dir, no té gaire èxit. El brogit és constant. A la meva esquerra hi seu una nena –malgrat que aleshores no existia la coeducació– que no para de manipular el tinter metàl·lic, típic de l'època, que estava incrustat sobre aquella mena de pupitre amb la part superior inclinada, sota la qual hi havia un caixó per a poder-hi guardar la cartera escolar, els llibres i els quaderns, així com el plumier que tanta il·lusió ens feia. Però, alerta!, perquè el tinter és ple de tinta i la nena està a punt d'abocar-lo. La mestra se n'adona, s'aixeca i va fins on és la nena per renyar-la i manar-li que deixi el tinter tranquil d'una vegada. Tot seguit, la mestra se'n torna al seu lloc. La nena li fa cas, però comença a passar les mans pel damunt del pupitre, com per treure'n les brosses o els petits esquitxos de tinta que hi pugui haver. Jo m'esvero una mica i li demano que tingui molta cura de no tacar-me.

Mentrestant, el soroll a la classe continua sent més que notable. La canalla parla sense parar i està un xic esvalotada. De sobte, aquella remor s'apaivaga progressivament, alhora que se sent el cant a boca closa d'algú que s'atansa pel passadís que hi ha a la part posterior dreta de la classe. El so del cant va

augmentant de volum fins que compareix una persona. Ara el silenci és total. Tothom està immòbil; es podria dir que petrificat. El nouvingut és un jove d'alçada mitjana, d'una edat vorejant els divuit o dinou anys; camina pausadament, amb un bastó a la mà dreta recolzat a l'espatlla, amb un farcell al capdamunt, ple de no se sap exactament què. Sembla un pelegrí. Tothom està extasiat i escolta la tonada guardant un mutisme absolut. Es tracta d'un so més aviat monòton; són quatre compassos que es van repetint contínuament, lents i penetrants, els quals ressonen per tot el recinte:

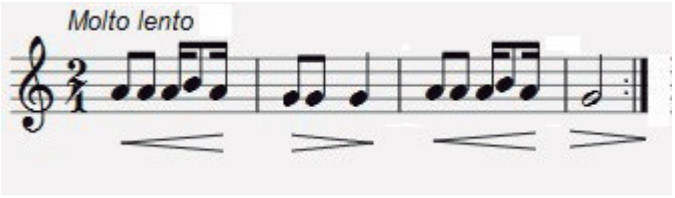

El misteriós personatge dóna la volta a tota la classe sense deixar de cantar, i surt per la mateixa porta per on havia entrat, amb el mateix farcell, amb idèntic bagatge. Lentament, el so del cant s'allunya i el seu volum disminueix, alhora que la classe, a poc a poc, torna a recuperar l'agitació i el brogit d'abans. I aquí finalitza el somni.

PREGUNTES QUE ES PODEN PROPOSAR PER A INICIAR EL DIÀLEG

- Primer de tot m'excuso per no donar de seguida la meva interpretació del somni perquè, probablement, influiria en la vostra, si és que en teniu alguna. Així, doncs, prefereixo exposar-la un cop tots hàgiu manifestat lliurement què en penseu. És per aquesta raó que he escrit la meva proposta en un full a part, i suggereixo que no es llegeixi abans d'hora, sinó després d'estar segurs que no se us acudeix cap idea. Feta aquesta puntualització, la primera pregunta és òbvia: creieu en la interpretació dels somnis i que aquests poden ser portadors d'alguna mena de missatge? En cas afirmatiu, quin sentit penseu que podria tenir el que us acabo de relatar?

- Possiblement, un mateix somni –o un mateix fet– pot admetre interpretacions diferents. A què ho atribuïu, això?

- Desitgeu proposar alguna pregunta més sobre aquest tema?

- I tu, benvolgut lector/a, quina resposta dónes a totes aquestes preguntes?

Una interpretació subjectiva del somni

Després d'haver escoltat les vostres interessants opinions sobre aquest somni –com era d'esperar, n'hi ha hagut diverses– tractaré d'expressar allò que a mi m'ha inspirat. En primer lloc, entenc que hi ha dues parts ben diferenciades respecte al seu significat:

a) La classe
b) El visitant misteriós

a) La classe plena de canalla fent xivarri simbolitza el món, perquè la immensa majoria d'adults d'aquesta societat anomenada del benestar som com criatures entretingudes amb les nostres joguines: casa, cotxe, vacances, saldo del compte corrent, protagonisme, prestigi, egoisme, vanitat i frivolitat... foteses!, oblidant-nos d'allò que hauria de ser l'essencial (que cadascú ho valori).

b) L'anàlisi del visitant misteriós és força més complexa. Efectivament, es tracta d'un pelegrí. I pot ser qualsevol de nosaltres, perquè tots sense excepció som pelegrins fent un viatge molt breu per la classe (el món). El farcell representa que ens n'anem exactament igual com hem vingut, és a dir, sense res material afegit. No sabem que hi ha a dintre, però això

no sembla el més important. El que és remarcable és que, per dir-ho d'alguna manera, arribem nus i marxem nus. Quin sentit té, doncs, el seu –nostre– recorregut per aquests verals? Observem que, tot i no endur-se res de l'aula, el pelegrí hi deixa alguna cosa. Hi deixa el seu cant, el qual és un símbol de donació que il·lumina el sentit del seu pas per la classe. Aquest és el missatge realment profund del somni. I si cap a la fi del viatge de cadascú de nosaltres ens assalta el temor d'haver pecat d'escarransits pel que fa a la nostra aportació, pensem, un cop més, que en les petites coses fetes de tot cor, Déu també hi haurà estat present.

Participant F (la mestressa de casa) = Relat núm. 12, **El pessebre de Nadal**

Em dic Helena. Jo no sé expressar-me d'una manera tan elevada com ho ha fet el company que m'ha precedit. Des que em vaig casar, només he estat una mestressa de casa. I no me'n penedeixo pas, malgrat que la nostra societat no valora prou ni les tasques de la llar ni tenir cura de la família, com si això no fos cap ocupació.

La meva vida d'esposa i mare ha transcorregut mancada de grans ensurts; amb alegries i penes –suposo que com tothom– i, fins ara, sense cap trasbals important. Per això mai no he desitjat canviar-la per cap altra. Però reconec que, d'un temps ençà, em sento avorrida. És com si el meu cor estigués adormit i el relat núm. 12, **El pessebre de Nadal**, per uns moments, l'hagués desvetllat en descobrir l'immens valor de les petites coses. És per aquesta raó que l'he escollit en primer lloc: per la seva colpidora tendresa i per la seva pregona bondat. Déu ho fes que jo sabés apreciar en la monotonia i la rutina de la vida quotidiana la seva mà en les petites coses! Tant de bo fos capaç de copsar-hi la seva presència!

PREGUNTES QUE ES PODEN PROPOSAR PER A INICIAR EL DIÀLEG

- Una mestressa de casa, pel fet de ser-ho, penseu que té més o menys possibilitats de descobrir Déu en les petites coses?

- I una dona o un home solters, sense parella ni fills?

- Podeu posar algun exemple d'un fet com ara el relatat en **El pessebre de Nadal** que us hagi corprès?

- No teniu por que les petites coses us facin oblidar les més grans?

- Desitgeu proposar alguna pregunta més sobre aquest tema?

- I tu, benvolgut lector/a, quina resposta dónes a totes aquestes preguntes?

EPÍLEG

El joc ha conclòs. A continuació es pot fer una posada en comú en la qual cadascú tindrà l'oportunitat d'exposar com ha viscut aquesta experiència: què li ha agradat més; què hi ha trobat a faltar; què l'ha decebut i quins suggeriments se li acudeixen per a millorar la dinàmica i el resultat de tot plegat.

L'ideal seria que cada participant, dins les seves possibilitats, tractés de difondre aquest joc com a sistema per a aprofundir en l'espiritualitat d'una manera participativa i creativa. Aquí només s'ha fet una proposta a tall d'exemple, però cal tenir en compte que és possible aplicar-hi força variants.

Tanmateix, no oblideu la primera part d'aquest llibre, sens dubte la més important i també la més difícil, perquè és la que ens pot ajudar a ser capaços de copsar la presència de Déu en les petites coses. I tant de bo el fruit d'aquesta constatació sigui actuar en conseqüència.

No dubtis a divulgar el contingut d'aquest llibre, si creus que això pot ajudar algú. També es pot accedir al seu text visualitzant-lo o descarregant-lo gratuïtament a través dels webs:

http://www.esglesiaplural.org/llibres-de-descarrega-gratuita/llibres-dimac-xiom-andreu-moix/

http://www.imacxiom.cat/

De la mateixa manera es poden obtenir tots els llibres publicats anteriorment dins d'aquesta col·lecció:

- **Déu, aquest desconegut** (Un testimoni de fe)
- **El més enllà, aquest desconegut** (El goig de l'esperança)
- **La caritat, aquesta desconeguda** (Esclat d'amor)
- **La pau, aquesta desconeguda** (Una utopia?)
- **La Verge Maria, aquesta desconeguda** (Un intent d'aproximació a la santedat de la Mare de Déu)